

Även "bortkastad tid" kan vara till nytta

I en värld full av effektiviseringar och snabba flöden är det lätt att glömma bort värdet av tid. Tid som kan tyckas vara bortkastad, men som fyller en grundläggande funktion i att låta oss lära känna våra patienter. Vi har alla våra historier där vi upptäckt något för att vi såg en nyans skifta, som vi inte skulle sett utan bakomliggande kännedom.

Jag vill berätta en av mina historier.

En pappa kom en dag bogserandes på sin motvilliga dotter. Dottern hade enligt lag och riktlinjer nu blivit vuxen. Därmed var det slut på barnpsykiatriens analyserande och försök till medicinerande. Med fadern vid sin sida satt hon nu på mitt rum tyst i sin luvjacka med luvan över huvudet och stirrade i golvet. Kastad till mig och övriga vargar inom primärvården som skulle quickfixa henne på tjuugo minuter mellan halsflussar och hostor.

Maktlösheten var översvallande när jag fundrade på vad i hela friden jag skulle kunna göra för nytta i detta fall. Förgäves försökte jag fånga den undflyende blicken.

– Visst är det viktigt att man går ut i friska luften varje dag? frågar pappan mig med myndig stämma.

– Jo, det är det nog, svarar jag förbryllat och tänker att det vet jag väl egentligen inte om det finns vetenskapliga belägg för.

– Hör du nu vad doktorn säger? Du måste gå ut i friska luften varje dag! fortsätter han med övertydlig artikulering, vänd mot dottern.

– Och visst är det viktigt att man äter ordentligt?

– Ja, medger jag och känner med begynnande frustration att jag inte längre håller i dirigentpinnen under detta besök.

– Doktorn säger att man måste äta, hör du det nu? manar han på den till synes fullständigt ointresserade dottern.

Jag betraktar dem båda och börjar förstå vilken symfoni som faktiskt spelas upp i rummet. Mitt yrkes makt brukas i denna stund till att jag ska vara kommunikator mellan en far och hans älskade barn. Förståeligt desperat letande efter små stigar för att nå fram. Vetenskapen är helt irrelevant i detta fall. Jag slappnar av och pausar lösningsfokuseringen. Tar in ögonblicket.

Jag ser att den där tidigare ogripbara blicken faktiskt ibland talar, där under luvan. Ibland slungar den knappt märkbart iväg kraftfulla budskap "pinsamma farsa". Ibland kärleksfulla sneglingar. Men alla ögonkastan är fulla av kompetens. Tjejen vet att hon ska äta och få frisk luft.

Vi upprepar denna procedur vid några besök under året. Jag bara är, tar in, bekräftar budskap och gör ingen nytta.

Så en dag kommer de igen, fadern med dottern moloket gömd i luvan. Idag är det värdelöst därunder, faktiskt helt mörkt och likgiltigt. Jag halar undermedvetet fram planer att äntligen få öppna skafferiet, bjuda på diagnos och medicin.

Då plötsligt buffar pappan kärleksfullt dottern ur boet och lämnar rummet. Ensamma försöker vi trevande hjälpas åt att få fram vad de där ögonen vill säga. För jag ser att det är något stort. Viktigt.

Hon gnider huden i sina handflator, tar sats som om det gällde livet och lyfter tillslut efter några försök blicken. När jag möter den ser jag att det gäller just det; livet. Hon tar ett ljudligt andetag och levererar sakligt orden: jag känner mig egentligen som en kille. Jag har tvivlat på min könsidentitet hela livet och jag vill börja om som den jag egentligen är.

Jag hade svårt att fortsätta jobba efter det här mötet. I djupet av själen tagen av gåvan jag precis fått; förtroende. Och denna hade jag fått genom att göra ingenting. Ändå har jag aldrig gjort så mycket nytta, som just då.

Jag önskar nu innerligt att hen blir fint bemött på den framtida resan genom vården och livet och att han dagligen efter en god lunch tar en lång promenad i den friska luften. ■

Text:
Sara Åkerberg
Distriktsläkare
i Falun

”

Hon gnider huden i sina handflator, tar sats som om det gällde livet och lyfter tillslut efter några försök blicken.